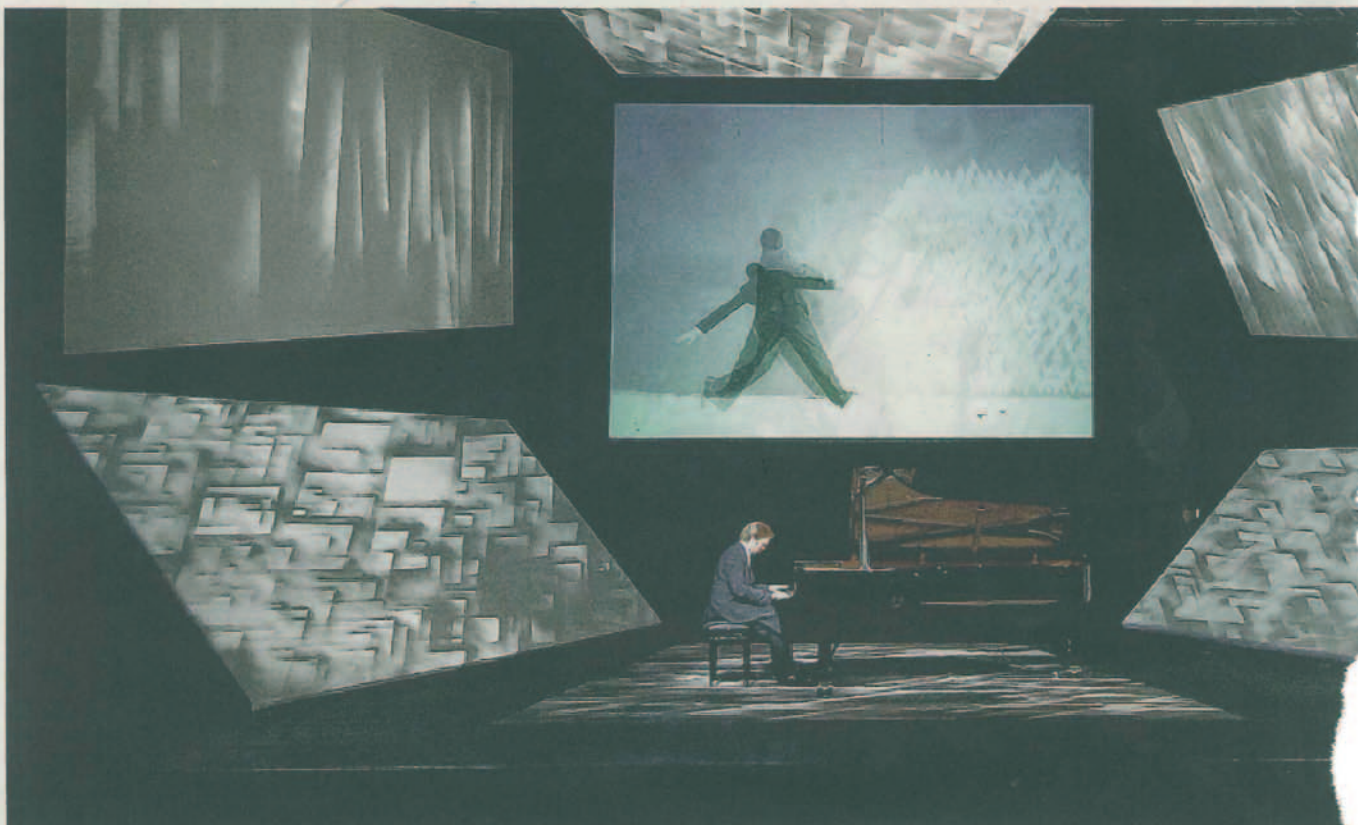


PIANIST LEIF OVE ANDESNES WERKT SAMEN MET MULTIMEDIA-KU



Leif Ove Andsnes aan de piano in 'Pictures reframed', een intense wisselwerking tussen beeld en klank. © ir

MOESSORGSKI

krijgt nieuwe lijst

In 'Pictures reframed' krijgt de piano van Leif Ove Andsnes concurrentie van vijf beeldschermen. 'Het kan zo vlug banaal worden, of louter illustratief.'

GEERT VAN DER SPEETEN

De Noorse pianist Leif Ove Andsnes (39) wordt in eigen land op handen gedragen. Zijn steile internationale carrière en zijn samenwerking met toporkesten over de hele wereld gelden als een lichtend voorbeeld voor jonge pianisten. Maar Andsnes is ook altijd een aimabele jongen gebleven. Achter zijn no-nonsense-aanpak schuilt een gedreven, energieke houding. In het miniaturstadje Risør, idyllisch gelegen aan de Noorse kust, heeft hij de artistieke leiding over zijn eigen festival. Gereputeerde artiesten verzamelen er een week lang om in diverse formaties kamermuziek te spelen. De fijne setting, de ongedwon-

gen omstandigheden en de onwaarschijnlijk blauwe nachten dragen bij tot de unieke sfeer. Andsnes geldt als een van de fijnste zomerfestivals.

In een voormalige vismijn, waar de meeuwen hoorbaar boven cirkelden, bracht Andsnes er in juni een bijzondere première. Voor *Pictures reframed* werkte hij samen met de Zuid-Afrikaanse multi-media-kunstenaar, fotograaf en performer Robin Rhode (33). Hij was onder meer te gast op de Biënnale van Venetië in 2005 en kreeg vorig jaar als jongste kunstenaar een soloshow in de Hayward Gallery in Londen. *De Schilderijtentoonstelling*, een suite voor piano die Modest Moessorgski in 1874 schreef na een bezoek aan een expositie,

geeft Rhode een hedendaagse invulling. De springerige animatiefilms en 'gevonden' videobeelden vormen een eigen verhaal. Als in een abstract ballet laat Rhode graffiti flirtten met de stijl van de Russische avant-garde van begin vorige eeuw.

Voor de Promenade, de rode draad in het werk, is speels in beeld gebracht. De 'kadet' uit het Russische leger, die op het punt staat de kunst te ontdekken, raakt de grond niet. Zo los is hij van de wereld. Op het pad van de zelfontdekking jongleert hij met een stapel getekende kubussen, in handen-stand of in een circusachtige pose.

Een intense wisselwerking tussen beeld en klank vormt de kern van dit live-project, dat in het Lincoln Center in New York aan een wereldtournee begon en volgende week ook in Brussel passeert. Intussen liggen de bijbehorende cd en dvd in de winkel.

Vanwaar de behoefte om muziek en beeld te combineren op een podium? Wilt u er ander publiek mee bereiken?

Leif Ove Andsnes: 'Het is in elk geval een nieuwe, spannende concertformule. Ik blijf nieuwsgierig en ga graag op ontdekking. Altijd al koesterde ik de wens om mijn kunstvorm te verbinden met andere.' 'Voor dit werk, dat de kleurrijke beelden als vanzelf voor de geest roept, lag de combinatie misschien iets te veel voor de hand. Ik heb lang getwijfeld. De combinatie kan zo vlug banaal worden, of puur illustratief.

Dat was ook het grootste risico: een nieuwe vertelling vinden, de frictie tussen beeld en muziek opzoeken.'

'Als deze aanpak de conventies kan opengooien, dan is dat voor mij een bonus. Voor een jong publiek komt klassieke muziek al snel over als abstract. We leven nu eenmaal in een wereld van snelle beelden en impulsen. Ik heb daar geen moeite mee, zolang er geen artistieke compromissen voor nodig zijn.'

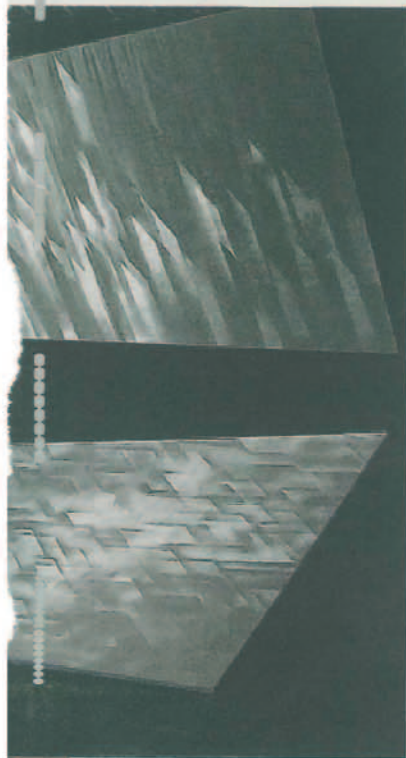
Robin Rhode: 'Wat we opgezocht hebben, is een nieuwe dynamiek, een flow van beelden die het publiek het verhaal binnen-trekt. Dat vloeiende, stromende element typeert de muziek en de interpretatie die Leif Ove voor ogen heeft. De Promenade helpt het publiek navigeren van schilderij naar schilderij. Er zit een soort wandeling in. Een ruimtewandeling misschien, want geleidelijk laat het hoofdpersonage de zwaartekracht los. Hij wordt onderdeel van de kunstwerken.'

Hoe verloopt de interactie juist? Wat is live en wat niet?

Andsnes: 'De dialoog tussen beeld en pianospel zie ik als je reinste kamermuziek. Ze moet zo intens mogelijk zijn, op het scherp van de snee.'

'Daarvoor hebben we de rollen gewoon omgedraaid. Ik breng geen filmbegeleiding, ik hoef mij geen fractie van een seconde aan te passen aan wat er op de projectiescher-

LISTENAAR ROBIN RHODE



CD

Mussorgsky, Pictures at an Exhibition & Schumann, Kinderszenen. Leif Ove Andsnes (piano). EMI Classics
★★★★

Leif Ove Andsnes zet Moessorgski's *Schilderijtentoonstelling* en de *Kinderszenen* van Schumann niet zonder reden samen op cd. Beide cycli beschrijven concrete situaties en de emotionele reacties daarop.

Schumann hield het veel intiemer dan Moessorgski. Maar beide werken stralen wel een vergelijkbare kinderlijke onschuld uit. Andsnes omschrijft de bezoeker van de *Schilderijtentoonstelling* als een haast naïef iemand, die totaal onvoorbereid in de kunstgalerij terechtkomt. Het is pas in de loop van het werk dat de bezoeker zijn naïviteit inruilt voor heviger reacties.

Schumanns *Kinderszenen* zijn zeker niet bedoeld als studiemateriaal voor beginnende pianistjes. 'Herinneringen aan de kindertijd van en voor grote mensen' zo omschreef Schumann de cyclus. Aan zijn geliefde Clara schreef hij dan weer: 'Je zal zeker moeten vergeten dat je zo'n virtuoze pianiste bent!'

Andsnes slaagt er wonderwel in om aan Schumanns wensen te voldoen. Zijn uitvoering is sober, delicaat en doordacht. Ook de *Schilderijtentoonstelling* krijgt een uitgebalanceerde uitvoering. Andsnes barst van de energie, maar stelt die nooit ten dienste van helle virtuositeit. Deze opname is zowel los als in een *Pictures reframed*-pakket (met boek en dvd) verkrijgbaar. (ese)

'Het ideale publiek beschikt over een zekere argeloosheid. Het allermoeilijkst te overtuigen zijn de kenners en de fanatieke liefhebbers'

men gebeurt. Afhankelijk van mijn spel, wordt de snelheid van de beelden lichtjes bijgestuurd. Het gebeurt haast organisch. De beelden hoeven de noten niet te achtervolgen. Er zijn momenten in de film waarop het ritme van beeld en pianospel samenvallen, en dan krijg je het magische effect dat de verschillende lagen over elkaar schuiven.'

De beelden zijn geïnspireerd op de originele tekeningen van Viktor Hartmann. Moet het publiek die referenties kennen? *Andsnes*: 'Niet echt. Voor mij beschikt het ideale publiek over een zekere argeloosheid. Naïviteit laat de verwondering toe, het publiek moet verrast willen worden. Het allermoeilijkst te overtuigen zijn de kenners en de fanatieke liefhebbers. Net zoals bij de verfilming van een populair boek, doen ze niets liever dan discussiëren over de miniemste verschillen en afwijkingen.'

Bij het slot, 'De rode poort van Kiev', horen spectaculaire beelden van een piano die verdrinkt in een droogdok. Een daad van heiligschennis?

Rhode: 'Het is in elk geval een ritueel met een sterke emotionele lading. Het object dat de muziek heeft doen ontstaan, ondergaat een gedaanteverandering tot verzonken schat in de oceaan. Het wordt geofferd om een nieuwe, spirituele betekenis te doen ontstaan. Dat is wat het publiek mee naar huis draagt.'

Andsnes: '... samen met de breed uitwaaierende klank van het slotdeel. Overigens een van de meest hamerende stukken die Moessorgski schreef.'

'Pictures reframed' van Leif Ove Andsnes en Robin Rhode. Cd/dvd verschenen bij EMI. Concert op 24/11 om 20u. in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel (02-507.82.00)

ONLINE
www.picturesreframed.com
www.bozar.be